

رابطه بین سیستم اطلاعات حسابداری و عملکرد شهرداری با نقش کیفیت کنترل های داخلی

مژگان جلال اصل^۱*

چکیده

هدف از این مطالعه بررسی رابطه بین سیستم اطلاعات حسابداری و عملکرد شهرداری با نقش کیفیت کنترل های داخلی در شهرداری شیراز بود. این تحقیق از نظر هدف کاربردی و از نظر روش گردآوری داده ها توصیفی- پیمایشی است. جامعه آماری این پژوهش را کارکنان شهرداری شیراز تشکیل می دهند. با استفاده از فرمول کوکران به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. همچنین داده ها از طریق پرسشنامه جمع آوری شد. روایی پرسشنامه با استفاده از روایی محتوایی تایید شد و توسط کارشناسان و اساتید مورد بررسی قرار گرفت. پایایی پرسشنامه نیز با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ مورد بررسی قرار گرفت که نشان می دهد ضریب آلفای پرسشنامه بیش از آن است که پایایی مناسبی داشته باشد. برای تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار اسمارت پی ال اس استفاده شد. نتایج نشان داد که بین سیستم اطلاعات حسابداری با کنترل داخلی و عملکرد شهرداری رابطه معنادار و مثبتی وجود دارد. از سوی دیگر کنترل داخلی با عملکرد شهرداری رابطه معنادار و مثبتی دارد. بنابراین مشخص شد که کنترل داخلی تأثیر معناداری بر رابطه بین سیستم اطلاعات حسابداری و عملکرد شهرداری دارد. همچنین برای آزمون مدل مفهومی تحقیق از مدل معادلات ساختاری استفاده شد و یافته ها نشان داد که مدل دارای برازش خوبی است.

واژه های کلیدی: کنترل های داخلی، عملکرد کارکنان، سیستم اطلاعات حسابداری، شهرداری شیراز.

^۱ نویسنده مسئول: کارشناسی حسابداری دانشگاه پیام نور نورآباد ممسنی، شهر نورآباد ممسنی، فارس، ایران./

Mzghanjalalasl@gmail.com

مقدمه

ضرورت وجود سیستم کنترل داخلی در شرکت‌ها و واحدهای اقتصادی، امروزه به‌خوبی احساس می‌شود، زیرا سیستم کنترل داخلی اگر به‌درستی طراحی و اجرا شود باعث دقت عمل و کارایی سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری می‌شود و از منافع سرمایه‌گذاران و سهامداران و کلیه ذینفعان حمایت می‌کند. هدف از تدوین رهنمودهای کنترل داخلی نیز کمک به مدیریت در امر نظارت فرآیندهای تجاری در شرکت بوده که اهمیت آن را تا حد زیادی روشن کرده است. سیستم کنترل داخلی مناسب حتی در امر مدیریت ریسک هم نقش پررنگی دارد. اجرای صحیح سیستم کنترل داخلی هم منافع ذینفعان شرکت را فراهم آورده و هم باعث بقای شرکت می‌شود. همچنین مقوله کنترل داخلی، ارتباط تنگاتنگی با بسیاری از مفاهیم فعالیت‌های سازمانی کارکنان به‌ویژه در مؤسسات مالی دارد (علینقی لنگری و همکاران، ۱۳۹۹). بنابراین، با توجه به اهمیت کنترل‌های داخلی در مدیریت سازمان‌ها جهت ارتقاء عملکرد کارکنان و توسعه‌سازمانی، نقش این فرآیند مهم در ارتقاء عملکرد کارکنان شهرداری شیراز مورد بررسی قرار می‌گیرد، چراکه کنترل‌های داخلی می‌تواند به‌عنوان یک اصل مهم و عاملی پیشگیرانه جهت جلوگیری از بروز بسیاری از مسائل، مشکلات و انحرافات در عملکرد (همچون تخلفات، سوء استفاده‌ها و...) که با آن‌ها روبرو است به‌کاربرده شود تا با اجرای صحیح و دقیق این کنترل‌ها در محیط شرکت‌ها، به هدف اصلی، یعنی افزایش سودآوری در سطح فعالیت کارکنان و سازمان نائل گردد (ابراهیمی رومنجان و همکاران، ۱۳۹۵). از این‌رو جهت حفظ جایگاه و پیشرفت روزافزون شهرداری شیراز در دنیای رقابتی امروز که مسلماً یکی از دل‌مشغولی‌های مدیران آن سازمان نیز می‌باشد، پیش از پیش اهمیت کنترل‌های داخلی که نهایتاً منجر به ارتقاء عملکرد فعالیت‌های سازمانی می‌گردد، ملموس‌تر می‌گردد. از طرفی دیگر با توجه تحولات سال‌های اخیر در عرصه فناوری اطلاعات با آثار بسیار گسترده‌ای در سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری همراه بوده است. کمتر سازمانی را می‌توان یافت که بهره‌گیری از نظام‌های اطلاعاتی استقرار یافته بر مبنای فناوری‌های نوین را تجربه نکرده باشد. تمام سازمان‌ها، نیازمند سنجش تفسیر رویدادهای مختلف بر منابع تحت کنترل خود هستند. برای آنکه سیستم اطلاعاتی حسابداری به‌خوبی عمل کرده و از مخاطرات دور باشد نیازمند سیستم کنترل داخلی مناسب و کارا است. از طرفی این فناوری پیشرفته خطرات تازه و البته مهمی را در مورد نحوه تأمین امنیت و اطمینان از صحت اطلاعات حاصل از سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری ایجاد کرده است. به‌طوری‌که تصور پیاده‌سازی سیستم اطلاعاتی حسابداری بدون کنترل داخلی قوی ممکن نیست و هر سیستمی که پیاده شود در صورت عدم وجود سیستم کنترل داخلی مناسب، محکوم به شکست و عدم کارایی خواهد بود (شمس زاده و ابراهیم زاده، ۱۳۹۴). بر همین اساس به دلیل ضرورت احساس شده، پژوهش حاضر به دنبال بررسی رابطه بین سیستم اطلاعات حسابداری و عملکرد شهرداری با نقش کیفیت کنترل‌های داخلی با استفاده از معادلات ساختاری خواهد است تا خلأهای موجود در این رابطه را پیدا کند.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

کنترل داخلی مستلزم استراتژی سازمان و کلیه رویه‌ها و مراحل سازمان دهی شده اجرا شده در یک شرکت برای حفاظت از ویژگی‌های آن، تأیید کیفیت و قابلیت اطمینان داده‌های حسابداری آن برای ارتقای کارایی عملیاتی و ارتقای انطباق با سیاست‌های مدیریتی مشخص شده است (رحیم و همکاران، ۲۰۱۲). کنترل داخلی، همان‌طور که

توسط حسابداری و حسابرسی تعریف می‌شود، فرآیندی برای اطمینان از اهداف سازمان در اثربخشی و کارایی عملیاتی، گزارشگری مالی قابل اعتماد، و انطباق با قوانین، مقررات و سیاست‌ها است (تکت و همکاران، ۲۰۰۶). اگر کنترل داخلی خوبی در هر کسب‌وکاری وجود داشته باشد، مدیریت از آگاهی از اعتماد بیشتر برای اطمینان از عملکرد مناسب عملیات تجاری خود که توسط سیستم اطلاعات حسابداری ارائه شده است، استفاده خواهد کرد. هدف از کنترل‌های داخلی مکانیزم‌ها، قوانین و رویه‌هایی است که توسط یک شرکت برای اطمینان از یکپارچگی اطلاعات مالی و حسابداری، ارتقای پاسخگویی و جلوگیری از تقلب اجرا می‌شود. کنترل داخلی مجموعه‌ای از فعالیت‌های به هم پیوسته است که با هدف حفاظت از دارایی‌ها، به حداقل رساندن خطاها و حصول اطمینان از اینکه عملیات به شیوه‌ای تأیید شده انجام می‌شود، بر روی رویه‌های عملیاتی عادی یک سازمان قرار می‌گیرد (چانگ و همکاران، ۲۰۱۹؛ هوگان و ویلکینز، ۲۰۰۸). کنترل مالی و کنترل اداری دو نوع کنترل هستند. بخشی از مدیریت مالی، قابلیت اطمینان اسناد مالی و حفاظت از اموال است. کنترل‌های اداری نحوه انجام کار را از جمله زمان‌بندی کار، سیاست‌ها و سایر قوانین، و شیوه‌های کاری مانند استانداردها و رویه‌های عملیاتی (شامل آموزش، نظافت خانه و نگهداری تجهیزات، و شیوه‌های بهداشت شخصی) تغییر می‌دهد (کیسانیا، ۲۰۱۸). از طرفی کنترل‌های داخلی یکی از سازوکارهای متعددی است که شرکت‌ها برای توسعه عملکرد سازمانی خود از آن استفاده می‌کنند. یکی از این سازوکارها تهیه اطلاعات اضافی برای سهامداران در مورد رفتار مدیریت در زمان عدم تقارن اطلاعاتی و ریسک سرمایه‌گذار است تا آن‌ها را کاهش دهد و محافظه‌کاری را در شرکت افزایش دهد و منجر به کاهش هزینه سرمایه گردد. از طرف دیگر، یکی از دلایل استقرار سیستم‌های کنترل داخلی در درون هر سازمانی ارتقای کیفیت عملکرد شهرداری می‌باشد (درودی و بیات، ۱۳۹۷). شهرداری‌ها که مهمترین واحدهایی هستند که می‌توانند مستقیماً به جامعه خدمت کنند، سعی می‌کنند کارهای خود را با نظم خاصی انجام دهند تا خدمات با کیفیت و موثرتری تولید کنند. با این وجود، شهرداری‌ها یکی از پیچیده‌ترین و دشوارترین زیرسیستم‌ها در بخش خدمات هستند، زیرا وظایف و مسئولیت‌های زیادی دارند (بزدوگان و همکاران، ۲۰۱۶). مسئول مدیریت شهرداری‌ها، شهردار منتخب مردم است. شهرداران در تلاشند تا با این چالش مدیریتی با منابع محدود کنار بیایند. پس هدف شهرداران از روند مدیریت افزایش سطح رفاه عمومی و جلب رضایت مردم است. با این وجود، شهرداری‌ها به دلیل منابع محدودی مانند عدم کفایت اقتصادی، پرسنل ناکافی و کمبود ابزار، تجهیزات یا مواد، نمی‌توانند به همه خدمات اهمیت یکسانی دهند. مشکلاتی که شهرداری‌ها در اولویت بندی خدمات خود برای حفظ رضایت و شکوفایی مردم در بالاترین سطح تجربه کرده‌اند، ایده‌ای را برای این مطالعه ایجاد کرده‌اند. در راستای این ایده، خدمات ارائه شده توسط شهرداری‌ها بر اساس قوانین کشور و با بحث و گفتگو با شهرداری‌ها تعیین می‌شود. برای اجرای خدمات، به دلیل وجود معیارهای متناقض متنوع، به یک روش عددی همچون ارزیابی عملکرد نیاز است (اوزدوگان و همکاران، ۲۰۱۹). ارزیابی عملکرد سازمانها و تاثیر دادن نتایج حاصل از آن در چگونگی انجام کارها در جهت بهبود عملکرد از ضروریات مدیریت کارآمد است و شهرداری‌ها نیز از این قاعده مستثنی نیستند. به ویژه آنکه شهروندان مهمترین خدمات گیرندگان از شهرداریها هستند و مخاطبی اصلی این نهاد عمومی می‌باشند استفاده از سیستم ارزیابی عملکرد میتواند در بالا بردن رضایت شهروندان از شهرداری و نهایتاً ارتقا سطح کیفیت آنان نقش به‌سزایی را ایفا کند (خادم‌الحسینی و بهرامی، ۱۳۹۸). پس از لحاظ نظری می‌توان چنین استدلال نمود که هرچه کیفیت سیستم‌های

کنترل داخلی استقرار یافته در درون یک سازمان بالاتر باشد، عملکرد کارکنان بیشتر خواهد بود (درودی و بیات، ۱۳۹۷). در واقع محیط کنترلی نگرش مدیریت و کارکنان را نسبت به کنترل داخلی و آگاهی کنترلی یک سازمان حفظ می کند (لیو و همکاران، ۲۰۱۹؛ فام، ۲۰۲۱).

اما از دیدگاه سیستم اطلاعات حسابداری، ویژگی های انطباق با کنترل های داخلی بر فرآیندها و مدیریت تأثیر می گذارد، پس می تواند بر کنترل داخلی هم تأثیر بگذارد. در واقع، سیستم اطلاعات حسابداری یک سیستم مبتنی بر کامپیوتر است که کیفیت اطلاعات حسابداری را تضمین می کند که کنترل را افزایش می دهد و همکاری را در یک سازمان برای ارائه اطلاعات در دسترس و قابل دسترس به کاربران نهایی که نیازهای مشابه دارند، افزایش می دهد. به کنترل، برنامه ریزی و تجزیه و تحلیل سازماندهی فعالیت های خود کمک می کند (کولیر، ۲۰۱۵). بنابراین، سیستم اطلاعات حسابداری تنها زمانی می تواند کارآمد باشد که شرکت ها بتوانند سیستم های کامپیوتری خود را تنظیم کنند بر این اساس، مکانیزم کنترل داخلی که یکی از حیاتی ترین مؤلفه های هر سازمان و سیستم اطلاعات حسابداری است، در این صورت آن ها قادر خواهند بود از قابلیت اطمینان پردازش اطلاعات مالی خود اطمینان حاصل کرده و اقدامات کنترلی قابل اعتماد و اثربخشی اطلاعات مالی را بهبود بخشند. سیستم اطلاعات حسابداری به مدیران کمک می کند تا وظایف خود را با وضوح بیشتری درک کنند و قبل از تصمیم گیری، عدم اطمینان را کاهش دهند (گکسین، ۲۰۱۳). در حالی که کیفیت به موقع سیستم اطلاعات حسابداری به توانایی برآوردن نیازهای اطلاعاتی از طریق ارائه گزارش های سیستماتیک به کاربران خارجی و داخلی اشاره دارد، همچنین تجمع اطلاعات سیستم اطلاعات حسابداری بر گردآوری و خلاصه اطلاعات در یک دوره زمانی تأکید دارد (سجادی و همکاران، ۱۳۹۱). پژوهشگران قبلی بیان کردند که سیستم اطلاعات حسابداری تأثیر مثبت و مهمی بر عملکرد شهرداری به خصوص کارکنان آنها دارد. در واقع استدلال کردند که یکی از متغیرهای اساسی در تولید عملکرد شهرداری، سیستم اطلاعات حسابداری است. از این رو، سیستم اطلاعات حسابداری تأثیر مستقیمی بر تکمیل کار توسط کارکنان دارد که در نهایت باعث افزایش کارایی سازمانی می شود (گوپتا و همکاران، ۲۰۰۷؛ ماهارانی و دامایانتی، ۲۰۲۰). با توجه به مطالب مطرح شده برخی از پژوهشگران به بررسی هریک از متغیرها به صورت تکی و جداگانه پرداخته اند که به شرح زیر است:

محمد عواد (۱۴۰۱)، در پژوهشی به بررسی تأثیر ویژگی های سیستم های اطلاعات حسابداری بر بهبود عملکرد مالی شرکت های پیمانکاری عمومی از طریق نقش میانجی کیفیت حسابرسی پرداخت؛ جامعه آماری تحقیق حاضر شامل حسابداران و حسابرسان و مدیران مالی شرکت های پیمانکاری عمومی فعال در شهر بغداد- دیوانیه به تعداد نامحدود بودند که بر اساس فرمول کوکران، در مجموع حجم نمونه لازم ۳۸۵ نفر تعیین شدند. برای بررسی متغیرهای تحقیق از ابزار پرسشنامه استفاده شد که دارای ۴۸ سؤال است. جهت آنالیز داده ها از معادلات ساختاری استفاده شده است. مهمترین یافته های تحقیق نشان داد که؛ مربوط بودن سیستم های اطلاعات حسابداری از طریق نقش میانجی کیفیت حسابرسی بر بهبود عملکرد مالی تأثیر مثبت و معناداری دارد. دقت سیستم های اطلاعات حسابداری از طریق نقش میانجی کیفیت حسابرسی بر بهبود عملکرد مالی تأثیر مثبت و معناداری دارد. اثبات پذیری سیستم های اطلاعات حسابداری از طریق نقش میانجی کیفیت حسابرسی بر بهبود مالی تأثیر مثبت و معناداری دارد. بهموقع بودن سیستم های اطلاعات حسابداری از طریق نقش میانجی کیفیت حسابرسی بر بهبود عملکرد مالی تأثیر مثبت و معناداری دارد.

عزیزی و همکاران (۱۴۰۰)، در پژوهشی به بررسی اثر ویژگی‌های سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری بر عملکرد سیستم مبتنی بر نقش تعدیلی عدم اطمینان کاری پرداختند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد که ویژگی‌های سیستم اطلاعات حسابداری بر عملکرد سیستم تأثیر دارد. همچنین عدم اطمینان کاری، تأثیر ویژگی‌های سیستم اطلاعات حسابداری بر عملکرد سیستم را تعدیل می‌کند.

عباسی و همکاران (۱۴۰۰)، در پژوهشی به بررسی تأثیر ریسک کنترل داخلی بر مشکلات نمایندگی پرداختند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد که ریسک کنترل داخلی بر مشکلات نمایندگی تأثیر مثبت و معناداری دارد. جامه فر (۱۳۹۹)، در پژوهشی به بررسی نقش کنترل داخلی بر بهبود حسابرسی اداره کل راهداری استان فارس پرداخت. نتایج پژوهش آن نشان داد که رابطه مستقیم بین کنترل داخلی و ابعاد آن و بهبود حسابرسی اداره کل راهداری و حمل نقل و جاده ای استان فارس وجود دارد.

سیار و همکاران (۱۳۹۸)، در پژوهشی به بررسی تأثیر ویژگی‌های حسابرسی داخلی بر اثربخشی کنترل داخلی پرداختند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد که از میان متغیرهای مرتبط با صلاحیت حرفه ای حسابرس، متغیرهای تجربه و تحصیلات حسابرس با کاهش در نقاط ضعف بااهمیت کنترل داخلی رابطه دارند. همچنین تعداد اعضای تیم حسابرسی داخلی نیز با کاهش در نقاط ضعف بااهمیت کنترل داخلی رابطه دارند.

بیگلر و سروش راد (۱۳۹۸)، در پژوهشی به بررسی تأثیر سیستم کنترل داخلی (محیط کنترل، ارتباطات، مدیریت ریسک، فعالیت‌های کنترل و نظارت) بر اثربخشی سازمانی در قزوین پرداختند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد که محققان تعدادی از توصیه‌های مرتبط راجع به ارتقاء آگاهی در مورد اهمیت اجزای سیستم کنترل داخلی و سازوکارهایی برای بهبود رویه‌ها و فرآیندهای داخلی برای بهبود کارایی سازمان با استفاده از رویکردهای مختلف پیشنهاد می‌کنند.

احمد و همکاران^۲ (۲۰۲۱)، در پژوهشی به بررسی تأثیر توانمندسازی روان‌شناختی بر عملکرد کارکنان با نقش تعدیل‌کننده مدت تصدی خدمات پرداختند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد که توانمندسازی روان‌شناختی با عملکرد کارکنان رابطه مثبت دارد. علاوه بر این، مدت خدمت کارکنان نشان‌دهنده تأثیر تعدیل‌کننده بر رابطه بین توانمندسازی روانی و عملکرد کارکنان است. هر چه مدت تصدی بیشتر باشد، کارکنان بهتر با کار خودسازگار می‌شوند، که منجر به احساس توانمندی و تلاش بیشتر می‌شود، که به نوبه خود عملکرد کارکنان را افزایش می‌دهد. آلدو کیر و ابونار^۳ (۲۰۲۱)، در پژوهشی به بررسی تأثیر آموزش و توسعه بر عملکرد کارکنان در بخش خصوصی عربستان پرداختند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد که آموزش و توسعه وسیله‌ای برای تقویت مهارت‌ها و حفظ عملکرد بالا است. علاوه بر این، آموزش باید جامع و با تمرکز بر همه دسته‌های شغلی باشد تا عملکرد کلی سازمان افزایش یابد. همچنین کارکنان تصور می‌کنند که مهارت نرم و آموزش مهارت فنی به همان اندازه برای عملکرد کار مهم هستند. بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت که آموزش تأثیر مثبتی بر عملکرد کارکنان دارد و به آن‌ها امکان می‌دهد توانایی‌های خود را توسعه دهند.

² Ahmad et al

³ Aldhukair et al

الأواقله^۴ (۲۰۲۰)، در پژوهشی به بررسی تأثیر سیستم اطلاعات حسابداری بر کیفیت حسابرسی داخلی با نقش واسطه‌ای فرهنگ سازمانی پرداخت. نتایج پژوهش آن نشان داد که سیستم اطلاعات حسابداری به افزایش کیفیت حسابرسی داخلی و فرهنگ سازمانی کمک می‌کند و در نهایت کیفیت حسابرسی داخلی را بهبود می‌بخشد. استورتو (۲۰۲۰) به ارزیابی عملکرد ارائه خدمات اجتماعی شهرداری های ایتالیا از تحلیل پوششی داده های شبکه پرداختند. رویکرد تحلیل پوششی داده ها این امکان را می دهد در صورت مقایسه با تحلیل پوششی داده ها سنتی، ارزیابی جامع تری از عملکرد شهرداری داشته باشد. مدل تحلیل پوششی داده ها با هدف افشای جدید در رابطه کارایی و اثربخشی در ارائه خدمات اجتماعی توسط شهرداری ها است. کارایی و اثربخشی شهرداری برای تولید یک معیار عملکرد واحد ترکیب می شود که می تواند به عنوان یک معیار نیابتی برای ارزش پول خدمات شهرداری در نظر گرفته شود.

سوماریاتی و همکاران (۲۰۲۰)، در پژوهشی به بررسی تأثیر کاربرد سیستم اطلاعات حسابداری، سیستم کنترل داخلی و شایستگی منابع انسانی بر کیفیت صورت‌های مالی دولت پرداختند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد که شایستگی منابع انسانی بر کیفیت صورت‌های مالی دولت تأثیر دارد. با این حال، استفاده از سیستم اطلاعات حسابداری و سیستم کنترل داخلی هیچ تأثیری بر کیفیت صورت‌های مالی دولت ندارد. اما اهمیت شایستگی منابع انسانی برای بهبود کیفیت صورت‌های مالی دولت تأکید می‌کند.

آل والی و همکاران^۵ (۲۰۲۰)، در پژوهشی به بررسی تأثیر سیستم اطلاعات حسابداری بر عملکرد مالی با نقش کنترل داخلی به عنوان میانجی پرداختند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد که سیستم اطلاعات حسابداری از طریق بهنگام بودن، صحت و قابلیت اطمینان تأثیر قابل توجهی بر عملکرد مالی دارد. این در حالی است که تأثیر معناداری بر عملکرد مالی ندارد. همچنین کنترل داخلی بین رابطه ارتباط، دقت و عملکرد مالی به طور مثبت تعدیل می‌شود. در حالی که، سیستم کنترل داخلی هیچ تأثیری بر رابطه بین قابلیت اطمینان، بهنگام بودن و عملکرد مالی ندارد.

فرضیه‌های پژوهش

فرضیه اول: سیستم اطلاعات حسابداری تأثیر مثبتی بر عملکرد شهرداری ها دارد.

فرضیه دوم: سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری تأثیر مثبتی بر کنترل داخلی دارد.

فرضیه سوم: کنترل داخلی تأثیر مثبتی بر عملکرد شهرداری ها دارد.

روش شناسی پژوهش

این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر شیوه پژوهش، توصیفی-پیمایشی و با در نظر گرفتن معیار زمان، مقطعی است. در این پژوهش به منظور گردآوری داده‌ها از ابزار پرسشنامه استفاده شده است و به منظور حصول اطمینان از روایی و پایایی پرسشنامه از بار عاملی گویه‌ها، آلفای کرونباخ، پایایی ترکیبی، میانگین واریانس استخراج شده و ریشه دوم میانگین واریانس استخراج شده (معیار فورنل و لارکر) استفاده شد. جامعه آماری این پژوهش را کلیه کارمندان (اعم از اداری، دفتری و مدیریتی) که در ۱۰ منطقه شهرداری شیراز فعالیت دارند می‌باشد، که برای

⁴ Alawaqleh

⁵ Al-Waeli et al

جمع آوری اطلاعات از فرمول کوکران استفاده شد. به علت نامحدود بودن حجم نمونه، تعداد ۴۹۰ نفر از کارمندان که واجد شرایط بودن، انتخاب شدند و پرسشنامه بین آنها توزیع گردید. دوره زمانی جمع آوری داده ها و تحلیل فرضیات و دستیابی به اهداف پژوهش، پاییز ۱۴۰۲ می باشد. روش گردآوری اطلاعات در این پژوهش را میتوان به دو دسته کتابخانه ای و میدانی تقسیم نمود. در ارتباط با جمع آوری اطلاعات مربوط به ادبیات موضوعی و پیشینه پژوهش از روش کتابخانه ای و در خصوص گردآوری اطلاعات برای تأیید یا رد فرضیات پژوهش، روش میدانی (پیمایشی) مورد استفاده قرار میگیرد. بدین منظور، در جهت سنجش عملکرد کارکنان شهرداری ها از پرسشنامه استاندارد لائو و ساردسی (۲۰۱۲) که دارای ۹ گویه است، استفاده شد. همچنین برای متغیر پرسشنامه سیستم اطلاعات حسابداری از طریق استاندارد پیر و همکاران (۲۰۰۳) با ۶ گویه می باشد و کیفیت کنترل داخلی از پرسشنامه کوزو (۲۰۱۳) با ۵ بُعد (فعالیت های کنترلی، اطلاعات و ارتباطات، فعالیتهای نظارتی، ارزیابی ریسک و محیط کنترلی) و ۲۵ گویه و در نهایت از ۶ گویه ویژگی جمعیت شناختی طراحی شده استفاده گردید. در این پرسشنامه ها از پاسخ دهنده خواسته شده که با توجه به سناریوی مطرح شده میزان موفقیت خود را با هر گویه براساس طیف لیکرت پنج گزینه ای (کاملاً مخالفم، مخالفم، نظری ندارم، موافقم و کاملاً موافقم) بیان نمایند.

یافته های پژوهش

در این پژوهش، برای تأیید یا رد فرضیه ها از مدل معادلات ساختاری و به طور اخص تحلیل مسیر استفاده شد. نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل سوال های عمومی پرسشنامه نیز بیانگر این است که ۸۲ درصد پاسخ دهندگان مرد و مابقی زن هستند. همچنین، میانگین سن گروه های نمونه (اعم از زن و مرد) حدود بین ۳۷-۴۷ سال بوده است. در خصوص مقطع تحصیلی، حدود ۸ درصد آنها دارای تحصیلاتی در سطح زیردیپلم، ۱۴ درصد دارای تحصیلاتی در سطح دیپلم، ۴۶ درصد دارای تحصیلاتی در سطح کارشناسی و در نهایت ۲۹ درصد نیز دارای تحصیلاتی در سطح کارشناسی ارشد و بالاتر هستند. درخصوص سابقه کار، ۲/۹ درصد از پاسخ دهندگان دارای سابقه کار زیر ۵ سال، ۱۲/۹ درصد آنها نیز بین ۶ تا ۱۰ سال، ۲۷/۵ درصد آنها نیز بین ۱۱ تا ۱۵ سال و نیز ۴۶/۶ درصد ۱۵ سال به بالا می باشند. در نهایت ۸۳ درصد از پاسخ دهندگان به صورت قراردادی در سازمان فعالیت می کنند و ۱۷ درصد آن ها به صورت رسمی فعالیت می کنند.

تجزیه و تحلیل داده ها

قبل از آزمون فرضیه های پژوهش، توزیع متغیرهای پژوهش بررسی شده است. بدین منظور از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف ($S-K$) استفاده گردیده است. خروجی آزمون در جدول (۱) ارائه شده است.

جدول ۱: آزمون کولموگروف-اسمیرنوف

متغیر	سیستم اطلاعات حسابداری	عملکرد کارکنان	کنترل داخلی
تعداد	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
میانگین پارمترهای نرمال	۲۵/۷۵	۳۸/۰۶	۱۰۳/۵۳
انحراف استاندارد	۴/۲۰۰	۶/۳۰	۱۷/۰۴
مطلق	۰/۲۳۴	۰/۲۰۴	۰/۱۳۳
مثبت	۰/۱۵۶	۰/۱۳۶	۰/۱۰۴
منفی	-۰/۲۳۴	-۰/۲۰۴	-۰/۱۳۳
اسمیرنوف کولموگروف	۰/۲۳۴	۰/۲۰۴	۰/۱۳۳
میزان معناداری	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰

از آنجایی که از میزان معناداری همه متغیرهای از کمتر پنج صدم است، لذا داده ها نرمال نبوده و بایستی از آزمون های ناپارامتریک جهت آزمون فرضیه‌ها استفاده کرد.

در فرایند بررسی کیفیت مدل، سه بخش اصلی شامل برازش مدل اندازه‌گیری، برازش مدل ساختاری و برازش مدل کل مورد بررسی قرار می‌گیرد. در هر بخش، ارزیابی برازش مدل بر اساس معیارهای مختلفی انجام می‌شود. برای ارزیابی برازش مدل‌های اندازه‌گیری، معیارهایی مانند پایایی، روایی همگرا و روایی واگرا مورد استفاده قرار می‌گیرد. با توجه به الگوریتم تحلیل PLS، می‌توان از آلفای کرونباخ برای سنجش پایایی و از سنجش پایایی ترکیبی برای ارزیابی پایداری درونی استفاده کرد. مقدار بالای ۰.۷ برای آلفای کرونباخ و بالای ۰.۷ برای پایایی ترکیبی نشانگر پایایی قابل قبول است و مقدار کمتر از ۰.۶ نشانگر عدم وجود پایایی در مدل اندازه‌گیری است. معیار دوم برای بررسی مدل‌های اندازه‌گیری، روایی همگرا است که به بررسی همبستگی هر سازه با سؤالات (شاخص‌ها) خود می‌پردازد. در این بررسی، معیار AVE برای ارزیابی میزان همبستگی متغیرها با یکدیگر به کار می‌رود. مقدار ۰.۴ به بالا برای AVE، به‌عنوان حد نصاب روایی همگرا در نظر گرفته می‌شود که در این پژوهش، مقدار بالاتر از ۰.۴ برای AVE مشاهده شده است، به‌طوری که مقدار ۰.۷ برای برخی متغیرها نیز در دسترس است. این نتایج نشان می‌دهد که مدل اندازه‌گیری در این پژوهش، دارای روایی همگرا قابل قبولی است.

نام متغیرها	آلفای کرونباخ	پایایی ترکیبی	روایی همگرا
سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری	۰/۹۶۰	۰/۹۶۸	۰/۸۳۵
عملکرد کارکنان	۰/۹۶۶	۰/۹۷۰	۰/۷۸۵
کنترل داخلی	۰/۹۸۰	۰/۹۸۲	۰/۶۹۶

همان‌گونه که مشاهده می‌شود، مقادیر آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی برای تمامی متغیرها بالاتر از ۰.۷ است که نشان دهنده پایایی قابل قبول ابزارهای تحقیق می‌باشد. همچنین، روایی همگرا که به بررسی میزان همبستگی هر سازه با سؤالات خود می‌پردازد، از طریق متوسط واریانس استخراج شده، سنجیده می‌شود. همان‌گونه که مشاهده می‌شود، متوسط واریانس استخراج شده برای تمامی متغیرها بیشتر از ۰/۵ است، که روایی همگرای مدل را ثابت می‌کند و مورد تایید قرار می‌دهد.

از طرفی دیگر در فرآیند برازش مدل ساختاری، از سه معیار t ، R^2 و F برای ارزیابی کیفیت برازش مدل استفاده می شود. این معیارها به شرح زیر هستند:

الف) آماره t

معیار اساسی ترین برای برازش مدل ساختاری، آماره t است که مقدار آن باید از ۱/۹۶ بیشتر باشد تا بتوان گفت مسیرها و مناسب بودن مدل ساختاری در سطح اطمینان ۹۵ درصد تأیید شده است. لذا به منظور سهولت در بررسی مقادیر، در جدول (۳) این مقادیر به صورت خلاصه ارائه شده است.

جدول (۳): جدول آماره t فرضیه های پژوهش

مسیرها	نمونه های اصلی (O)	میانگین نمونه (M)	انحراف استاندارد (STDEV)	آماره T	سطح معنادار P
سیستم های اطلاعاتی حسابداری -> عملکرد کارکنان	۰/۳۳۳	۰/۳۳۹	۰/۱۱۴	۲/۹۲۹	۰/۰۰۴
کنترل داخلی -> سیستم اطلاعات حسابداری	۰/۸۴۶	۰/۸۴۹	۰/۰۳۸	۲/۲۶۴ ۲	۰/۰۰۰
عملکرد کارکنان -> کنترل داخلی	۰/۶۴۰	۰/۶۳۴	۰/۱۱۶	۵/۴۹۸	۰/۰۰۰

ب) معیار R^2 یا R Squares

ضرایب R^2 مربوط به متغیرهای پنهان درون زای (وابسته) مدل است. R^2 معیاری است که نشان از تأثیر یک متغیر برونزا بر یک متغیر درونزا دارد و سه مقدار ۰/۱۹، ۰/۳۳، ۰/۶۷ به عنوان مقدار ملاک برای مقادیر ضعیف، متوسط و قوی R^2 در نظر گرفته می شود.

جدول (۴): مقدار R^2 برای هر کدام از متغیرهای پنهان پژوهش

متغیر	ضریب تبیین	ضریب تبیین اصلاح شده
کنترل داخلی	۰/۷۱۵	۰/۷۱۲
عملکرد کارکنان	۰/۸۸۱	۰/۸۷۹

با توجه به جدول (۴) مقادیر R^2 متغیرهای درون زا پژوهش از سطح قوی یعنی ۰/۶۷ بیشتر هستند، که نشان از برازش مناسب مدل ها می باشد.

ج) معیار حشو

این معیار نشانگر مقدار تغییرپذیری شاخص های یک سازهی درونزا است که از یک یا چند سازهی برونزا تأثیر می پذیرد و از حاصلضرب مقادیر اشتراکی (Communality) یک سازهی درونزا در مقدار R^2 مربوط به آن به دست می آید. هر چه مقدار حشو بیشتر باشد، نشان از برازش مناسب تر بخش ساختاری مدل در یک پژوهش دارد.

جدول (۵): معیار حشو یا افزونگی

سازه	مجموع مجذورات مشاهدات SSO	مجموع مجذور خطاهای پیش بینی SSE	$Q^2 = 1 - SSE/SSO$
سیستم های اطلاعاتی حسابداری	۶۰۰.۰۰۰	۱۶۹.۸۰۰	۰/۷۱۷
عملکرد کارکنان	۹۰۰.۰۰۰	۲۸۲.۱۵۲	۰/۶۸۶
کنترل داخلی	۲.۵۰۰.۰۰۰	۹۳۰.۵۰۷	۰/۶۲۸

همان گونه که در جدول بالا مشاهده می شود، بخش ساختاری مدل پژوهش از برازش مناسبی برخوردار است.

د) معیار F

این معیار قدرت پیش بینی مدل را مشخص می سازد. مقادیر ۰/۰۲، ۰/۱۵ و ۰/۳۵ برای F^2 به ترتیب اثرات کوچک، متوسط و بزرگ متغیر مکنون برونزا را نشان می دهد. در جدول (۴-۱۵) مقادیر مربوط به معیار فوق نشان داده شده است.

جدول (۴-۱۵): نتایج معیار F^2

مسیرها	F^2
سیستم های اطلاعاتی حسابداری > عملکرد کارکنان	۰/۲۶۷
کنترل داخلی > سیستم اطلاعات حسابداری	۲/۵۱۳
عملکرد کارکنان > کنترل داخلی	۰/۹۸۱

بررسی برازش مدل مفهومی (یک به یک)

پس از بررسی برازش مدل های اندازه گیری، مدل ساختاری، مطابق با الگوریتم تحلیل داده ها در روش PLS به بررسی و آزمون فرضیه های پژوهش پرداخته می شود.

همان گونه که در قبل بیان شد نتیجه بگیریم که سیستم اطلاعات حسابداری یکی از اجزای حیاتی دفاتر مالی در سراسر جهان در نظر گرفته می شود، که شامل ارائه کار تیمی، اطلاعات با زنجیره فرماندهی، چرخه مدیریت و تمرکززدایی است. همچنین سیستم اطلاعات حسابداری رویکردها و فرآیندهای متعددی را ارائه می دهد که عملیات ساختار کنترل داخلی را تسهیل کند. از طرفی دیگر، شرکت هایی که رفتارهای دوستانه کارکنان بیشتری دارند، کمتر با کمبودهایی در کنترل داخلی مواجه می شوند. بنابراین، مبنای مدیریت مؤثر و در نهایت کارایی عالی سازمانی، ساختار کنترل داخلی کارآمد است. در نتیجه، سیستم اطلاعات حسابداری تنها زمانی به طور مؤثر عمل می کند که کسب و کارها سیستم ساز و کار کنترل داخلی خود را به روزرسانی کرده باشند، که جزء کلیدی هر مؤسسه است. پس نتایج نشان می دهد ضریب مسیر ۱ (مسیر سیستم اطلاعات حسابداری به عملکرد شهرداری ها) با توجه به سطح خطا که کوچک تر از ۵ درصد است، معنادار است. به این صورت که به ازای یک درصد تغییر (افزایش یا کاهش) سیستم اطلاعات حسابداری، عملکرد کارکنان شهرداری را به میزان ۳/۳۳ درصد کاهش یا افزایش می یابد. هم چنین، ضریب مسیر ۲ (مسیر ویژگی های سیستم اطلاعات حسابداری به کنترل داخلی) مثبت، و با توجه به سطح خطا که

کوچک تر از ۵ درصد است، معنادار هست. به این صورت که به ازای یک درصد تغییر (افزایش یا کاهش) ویژگی های سیستم اطلاعات حسابداری، عملکرد کارکنان به میزان ۸/۴۶ درصد کاهش یا افزایش می یابد. از سوی دیگر، ضریب مسیر ۳ (مسیر کنترل داخلی به عملکرد شهرداری) مثبت، و با توجه به سطح خطا که کوچک تر از ۵ درصد است، معنادار است. به این صورت که به ازای یک درصد تغییر (افزایش یا کاهش) کنترل داخلی، عملکرد کارکنان ۶/۴ درصد کاهش یا افزایش می یابد. بنابراین، با توجه با اینکه تمام مسیرها معنادار است، می توان گفت رابطه کیفیت کنترل های داخلی نقش واسطه ای بر رابطه بین سیستم اطلاعات حسابداری و عملکرد شهرداری دارد.

بحث و نتیجه گیری

هدف شهرداری شیراز، انجام برنامه ریزی های پژوهشی، اجراء، نظارت و تصمیم گیری های مناسب به منظور ایجاد بستر لازم جهت اجراء هر چه بهتر سیستم مدیریت کیفیت با هدف رسیدن به اطمینان از مناسب بودن آن به طور ادواری خط مشی را مورد بازنگری قرار داده و ضمن تعهد به تطابق با الزامات و افزایش مستمر اثر بخشی را اعلام می دارد. مدیریت شهری اثربخش برای شهری که نظامی گسترده و متشکل از عناصر و اجزای رسمی و غیررسمی مؤثر در حیطه های مختلف اجتماعی، اقتصادی و کالبدی حیات شهری با هدف اداره، هدایت، کنترل و توسعه همه جانبه و پایدار میباشد، ویژگی هایی دارد که تداعی کننده یک سیستم باز و پیچیده انسانی - اجتماعی است که با عناصر و روابط بسیار متنوع و متعدد مواجه است. داده های این سیستم انتظارات و خواسته های شهروندان و سایر مشتریان (از جمله دولت، مجامع قانونی، کارکنان و سایر سازمانها) و ستانده های آن توسعه کمیت و کیفیت زندگی شهری می باشد و دارای ماهیتی سازمانی چند فرآیندی در عملکرد است. در این نوع مدیریت، لازمه تحقق رسالت و اهداف وجود رویکرد اجتماعی در کلیه کارکردها، نقش ها و فعالیت های سازمانی است. تسلط و تثبیت رویکرد اجتماعی - فرهنگی بر مأموریت، فرآیندها، خدمات، محصولات و پیامدها باعث ساماندهی مطلوب امور، ایجاد هماهنگی و هم افزایی میشود. در عین حال اندازه گیری میزان کارآیی و اثربخشی برنامه های اجتماعی شهرداری از طریق یک نظام مطلوب ارزیابی عملکرد اسباب افزایش ضریب انسجام، پاسخگویی و اثربخشی برنامه ها را فراهم می آورد. در واقع، شهرداری نهادی است در محدوده شهر که برای پاسخگویی به نیازهای گوناگون شهروندان تشکیل شده است، بنابراین ارزیابی عملکرد کارکنان شهرداری ها از موضوعات مورد توجه اقدار مختلف مثل اعتباردهندگان، مالکان دولت و حتی مدیران است. این ارزیابی ها از نظر مدیران می تواند منجر به برنامه ریزی های پژوهشی، اجراء، نظارت و تصمیم گیری های مناسب به منظور ایجاد بستر لازم جهت اجراء هر چه بهتر سیستم مدیریت کیفیت با هدف رسیدن به اطمینان از مناسب بودن آن به طور ادواری خط مشی می شود. پس برای رسیدن و ارتقا باید عملکرد کارکنان در سازمان افزایش یابد تا هر روز شاهد پیشرفت و تحولی نو و ارزشمند در کلیه سطوح شرکت بوده و با یاری خداوند متعال و برنامه ریزی همه جانبه به موفقیت های بیشتری دست یابد. پس افزایش عملکرد کارکنان در گرو افزایش کنترل داخلی در سازمان است.

هر چند محدود رابطه بین سیستم اطلاعات حسابداری و عملکرد شهرداری با نقش کیفیت کنترل های داخلی از زوایای مختلفی و به صورت یکجا مورد پژوهش قرار نگرفته است؛ بنابراین پژوهش حاضر نشان داد سیستم های اطلاعاتی حسابداری با عملکرد کارکنان شهرداری شیراز رابطه دارد. این نتیجه با مبانی و عقاید مطرح شده توسط

گوپتا و همکاران (۲۰۰۷)؛ ماهارانی و دامایانتی (۲۰۲۰)؛ الأواقله (۲۰۲۱)؛ و یزدی و همکاران (۱۳۹۷) مبنی بر اینکه سیستم اطلاعات حسابداری رویکردی است که در حسابداری برای کمک به آماده‌سازی، نظارت و نظارت بر عملیات اقتصادی یک سازمان توسط مدیریت استفاده می‌شود، همسو است. پس کارایی سیستم اطلاعات حسابداری را می‌توان در سه بعد یعنی دامنه اطلاعات، تجمیع و به‌موقع بودن ارزیابی کرد. به طور مثال دامنه اطلاعات سیستم اطلاعات حسابداری، در پیش بینی رویدادهای آتی، اطلاعات مالی و غیرمالی و اطلاعات داخلی و خارجی نقش مهمی ایفا می‌کنند. در حالی که کیفیت به‌موقع سیستم اطلاعات حسابداری به توانایی برآوردن نیازهای اطلاعاتی از طریق ارائه گزارش‌های سیستماتیک به کاربران خارجی و داخلی اشاره دارد، همچنین تجمیع اطلاعات سیستم اطلاعات حسابداری بر گردآوری و خلاصه اطلاعات در یک دوره زمانی تاکید دارد. پس می‌توان براساس نتایج اذعان داشت که سیستم اطلاعات حسابداری تأثیر مثبت و مهمی بر عملکرد کارکنان دارد. به عبارتی بهتر، یکی از متغیرهای اساسی در تولید عملکرد کارکنان، سیستم اطلاعات حسابداری است. از این رو، سیستم اطلاعات حسابداری تأثیر مستقیمی بر تکمیل کار توسط کارکنان دارد که در نهایت باعث افزایش کارایی سازمانی می‌شود.

در فرضیه دوم مشخص شد کنترل داخلی فرآیندی است که برای اطمینان از اهداف سازمان در اثربخشی و کارایی عملیاتی، گزارشگری مالی قابل اعتماد، و انطباق با قوانین، مقررات و سیاست‌ها استفاده می‌شود. پس اگر کنترل داخلی خوبی در هر کسب‌وکاری وجود داشته باشد، مدیریت از آگاهی و اعتماد بیشتر برای اطمینان از عملکرد مناسب عملیات تجاری خود که توسط سیستم اطلاعات حسابداری ارائه شده است، استفاده خواهد کرد. در حقیقت، سیستم اطلاعات حسابداری از طریق ویژگی‌های انطباق با کنترل‌های داخلی بر فرآیندها و مدیریت تأثیر می‌گذارد؛ چرا که سیستم اطلاعاتی حسابداری بدون ابزار نظارتی مناسب، نمیتواند کیفیت عملکرد سازمان را بسنجید. پس پیشرفت‌هایی در زمینه‌های مختلف از جمله اطلاعات و ارتباطات، توسعه سخت افزار و نرم افزارهای رایانه‌ای و سیستم‌های هوشمند، نحوه عملکرد سازمان‌ها را تحت تأثیر قرار داده است. این تغییرات بر نوع و ماهیت اطلاعات و نحوه پردازش داده‌ها نیز اثر گذاشته و سرعت تبادل داده‌ها را به حدی رسانده که اطلاعات قابل اتکا باشد. در نهایت فرضیه سوم نشان داد مدیریت باید نظارت‌های خود را بر کنترل داخلی و تحقق اهداف شرکت متمرکز کند. برای اینکه نظارت مؤثرتر باشد، همه کارکنان باید مأموریت، اهداف و مسئولیت‌های سازمان و سطوح تحمل ریسک را درک کنند. اما یکی از متغیرهای اساسی که در ایجاد رابطه بین کنترل داخلی و عملکرد کارکنان مؤثر است

به طور خلاصه، نتایج نشان می‌دهد که کنترل داخلی به طور همزمان سبب افزایش روابط بین سیستم اطلاعات حسابداری شهرداری شیراز و عملکرد کارکنان می‌شود، چراکه سیستم اطلاعات حسابداری، اطلاعات مفیدی را در اختیار سیاست‌گذاران قرار می‌دهد که در تصمیم‌گیری به آن‌ها کمک می‌کند. همچنین سیستم اطلاعات حسابداری تأثیر مستقیمی بر عملکرد کارکنان دارد که در نهایت کارایی سازمان را افزایش می‌دهد. از طرفی سیستم اطلاعات حسابداری برای نظارت داخلی با ناهنجاری‌های حسابداری و سوءاستفاده از صورت‌های مالی برجسته شده است. از این رو سیستم اطلاعات حسابداری با تجزیه و تحلیل سوابق و معاملات جهت تهیه اطلاعات ارزشمند برای آماده‌سازی، کنترل فعالیت‌های سازمانی و ارتقاء و کسب کارآیی سازمانی روشی موفق برای مقابله با تغییرات داخلی و خارجی تلقی می‌شود.

با توجه به نتایج به دست آمده به شهرداری شیراز و سازمان‌های مرتبط با آن پیشنهاد می‌شود که یک تصویر روشن و شفاف از مفهوم سیستم اطلاعات داخلی ایجاد نمایند، تا کارکنان از نحوه تجزیه و تحلیل اطلاعات آگاهی کسب کنند. همچنین به مدیران شهرداری شیراز پیشنهاد می‌شود کیفیت کنترل داخلی خود را در سطح قابل قبولی نگه دارند، تا تصویر مثبتی از طراحی کنترل داخلی در ذهن کارکنان باقی بماند و عملکردشان افزایش یابد. از طرفی دیگر انجام خواسته‌ها و نیازهای کارکنان با سادگی و سهولت و نه در چهارچوب گردش‌های کاری پیچیده و پرپیچ و خم اداری انجام شود تا در دستیابی عملکرد بهتر کارکنان مؤثر باشد.

منابع

- ابراهیمی نژاد، مهدی؛ عسکری باقر ابادی، محبوبه (۱۳۹۵). بررسی تأثیر عوامل اثرگذار سازمانی بر عملکرد کارکنان. خط مشی گذاری عمومی در مدیریت، ۷، ۳۷-۵۶.
- بیگلر، کیومرث و سروش راد، سبا (۱۳۹۸). بررسی تأثیر سیستم کنترل داخلی سازمان بر اثربخشی سازمانی: یک مطالعه تجربی قزوین، هفتمین همایش ملی پژوهش های مدیریت و علوم انسانی در ایران، تهران.
- دروودی، هما و بیات، محسن (۱۳۹۷). نقش کنترل داخلی در ارتقای سطح عملکرد کارکنان، کنفرانس ملی اندیشه های نوین و خلاق در مدیریت، حسابداری، مطالعات حقوقی و اجتماعی، ارومیه.
- دواشی جمالوئی، محبوبه (۱۳۹۸). تأثیر سیستم اطلاعاتی حسابداری و مدیریت دانش بر رضایت شغلی کارکنان و مدیران دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی، دومین همایش سراسری علم و فناوری هزاره سوم اقتصاد، مدیریت و حسابداری ایران، تهران
- ریبعی مندجین، محمدرضا و پوراسماعیل، زهرا (۱۳۹۵). تأثیر سیستم اطلاعات مدیریت بر عملکرد کارکنان در شرکت آب و فاضلاب منطقه ۵ استان تهران، کنفرانس بین المللی مدیریت و حسابداری، تهران.
- رمضانی، سیدمهدی و جراحی فریز، جلیل و غریب، مسعود (۱۳۹۴). چارچوب کوزو (COSO) و حسابرسی بخش عمومی ایران، دومین همایش ملی و دومین همایش بین المللی مدیریت و حسابداری ایران، همدان
- سلیمانی، غلامرضا و مقدسی، مینا (۱۳۹۳). نقش کنترل های داخلی، حسابرس داخلی و کمیته حسابرسی در بهبود نظام راهبری (حاکمیت) شرکتی، پژوهش حسابداری.
- صالح، سید محمدحسین (۱۳۹۷). میزان تأثیر هولاکراسی بر عملکرد کارکنان (مطالعه موردی: شرکت آب و فاضلاب استان اصفهان)، دومین کنگره علوم و مهندسی آب و فاضلاب ایران، اصفهان.
- عباس زاده، محمدرضا (۱۳۹۰). ضرورت وجود کنترل های داخلی در بخش عمومی، نشریه حسابداری حسابرس.
- عزیزی، فرهاد؛ رهنمای رود پشته، فریدون؛ خان محمدی، محمد حامد و خدایی وله زافر، محمد (۱۴۰۰). ارائه الگویی از اثر ویژگی های سیستم های اطلاعاتی حسابداری بر عملکرد سیستم مبتنی بر نقش تعدیلی عدم اطمینان کاری. پژوهش های حسابداری مالی و حسابرسی، ۱۲(۴۷)، ۳۱-۵۴.
- علینقی لنگری، محمد امین؛ عبدالهی زاده، حسین و حبیبی، رضا (۱۳۹۹). شناسایی عوامل مؤثر بر موفقیت نظام کنترل داخلی در دستگاه های اجرایی (بخش دولتی). پژوهش های راهبردی بودجه و مالی، ۱(۲)، ۵۹-۸۶.
- نیاآذری، کیومرث و کاظمی ملک محمودی، شیما (۱۳۹۴). ارتباط مستقیم کنترل داخلی بر عملکرد مالی از دیدگاه کارکنان امور مالی دانشگاه علوم پزشکی گلستان، سومین کنفرانس بین المللی پژوهش های کاربردی در مدیریت و حسابداری، تهران
- Abu Naser, S. S., Al Shobaki, M. J., & Ammar, T. M. (2017). Impact of communication and information on the internal control environment in Palestinian Universities. *Internal Journal of Hybrid Information Technology*, 10(11), 41-60.
- Ahmad, A., Ambad, S. N. A., Mohd, S. J. A. N. S., & Lajuni, N. (2021). The Moderation Effect of Job Tenure on Psychological Empowerment and Employee Performance in Malaysia Public Sector. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 11(4), 780-796.
- Aldhukair, H. & Abunar, Malak. (2021). EMPLOYEE TRAINING AND DEVELOPMENT FOR IMPROVED PERFORMANCE. *PalArch's Journal of Archaeology of Egypt / Egyptology*, 18(12), 107-116.

Al-Okaily, A., Al-Okaily, M., Shiyyab, F., & Masadah, W. (2020). Accounting information system effectiveness from an organizational perspective. *Management Science Letters*, 10(16), 3991–4000.

Al-Waeli, A. J., Hanoon, R. N., Ageeb, H. A., & Idan, H. Z. (2020). Impact of accounting information system on financial performance with the moderating role of internal control in Iraqi industrial companies: An analytical study. *Journal of Advanced Research in Dynamical Control Systems*, 12(8), 246–261.

Alawaqleh, Q. A. (2020). Impact of accounting information system on internal audit quality: Mediating role of organizational culture. *International Journal of Financial Research*, 12(1), 205

Azmi, F., & Sri, M. (2020). Factors that affect accounting information system success and its implication on accounting information quality. *Asian Journal of Information Technology*, 14(5), 154–161.

Chan, K. C., Chen, Y., & Liu, B. (2020). The linear and non-linear effects of internal control and its five components on corporate innovation: Evidence from Chinese firms using the COSO framework. *European Accounting Review*, 7(1), 1–33.

Febriana, L., Wardayati, S. M., & Prasetyo, W. (2017). The effect of internal control factors on the accountability of the auditor at the inspectirate of Jombang District. *Jurnal Dinamika Akuntansi*, 9(2), 166–175.

Gupta, M. P., Kanungo, S., Kumar, R., & Sahu, G. P. (2007). A study of information technology effectiveness in select government organizations in India. *Vikalpa*, 32(2), 7–22.

Ha, V. D. (2020). Impact of organizational culture on the accounting information system and operational performance of small- and medium-sized enterprises in Ho Chi Minh City. *The Journal of Asian Finance, Economics, Business*, 7(2), 301–308.

Lau, C. M., & Martin-Sardesai, A. V. (2012). The role of organisational concern for workplace fairness in the choice of a performance measurement system. *The British Accounting Review*, 44(3), 157–172.

Li, Y., Li, X., Xiang, E., & Geri Djajadikerta, H. (2020). Financial distress, internal control, and earnings management: Evidence from China. *Journal of Contemporary Accounting & Economics*, 16(3), 100210

Liu, S., Yang, D., Liu, N., & Liu, X. (2019). The effects of air pollution on firms' internal control quality: Evidence from China. *Sustainability*, 11(18), 5068.

Louadi, M. E. (1998). The relationship among organization structure, information technology, and information processing in small Canadian Firms. *Canadian Journal of Administrative Sciences / Revue Canadienne des Sciences de l'Administration*, 15(2), 180–199.

Maharani, P. P. G., & Damayanthi, I. G. A. E. (2020). The effect of accounting information systems and internal control of employee performance with organizational culture as a mediation variable. *American Journal of Humanities and Social Sciences Research (AJHSSR)*, 4(1), 233–241.

Mjaku, G., & Pristina, K. (2019). Control activity and monitoring as COSO framework elements and their impact on the performance of entity: case study republic of Kosovo. *Management, Business Economics*, 135.

Pham, H. N. (2021). How does internal control affect bank credit risk in Vietnam? A Bayesian analysis. *Journal of Asian Finance, Economics, and Business*, 8(1), 873–880.

Rae, K., Sands, J., & Subramaniam, N. (2017). Associations among the five components within COSO internal control integrated framework as the underpinning of quality corporate governance. *Australasian Accounting, Business Finance Journal*, 11(1), 28–54.

Roberts, J. A., & David, M. E. (2020). Boss phubbing, trust, job satisfaction, and employee performance. *Personality and Individual Differences*, 155, 109702.

Salameh, R. S. (2019). What is the impact of the internal control system on the quality of banks' financial statements in Jordan? *Academy of Accounting Financial Studies Journal*, 23(5), 1–10.

Sajady, H., Dastgir, M., & Nejad, H. H. (2012). Evaluation of the effectiveness of accounting information systems. *International Journal of Information Science Management*, 6(2), 49–59

Shoimah, S. L. (2015). The effect of internal control on the performance of hotel employees in Jembe district.

Spira, L. F., & Page, M. (2003). Risk management: The reinvention of internal control and the changing role of internal audit. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 16(4), 640–661.

Sumaryati, A., Novitasari, E. P., & Machmuddah, Z. (2020). Accounting information system, internal control system, human resource competency, and quality of local government financial statements in Indonesia. *The Journal of Asian Finance, Economics Business*, 7(10), 795–802

Sumaryati, A., Novitasari, E. P., & Machmuddah, Z. (2020). Accounting information system, internal control system, human resource competency, and quality of local government financial statements in Indonesia. *The Journal of Asian Finance, Economics Business*, 7(10), 795–802.

Wang, L. (2019). Research on internal control construction system of energy-based enterprises based on COSO and financial quality. Paper presented at the IOP Conference Series: Earth and Environmental Science (p. 252).

The relationship between accounting information system and municipal performance with the role of internal control quality

Mozhgan Jalalasl^{1*}

Abstract

The purpose of this study was to investigate the relationship between the accounting information system and the performance of the municipality with the role of the quality of internal controls in Shiraz municipality. This research is applied in terms of purpose and descriptive-survey in terms of data collection method. The statistical population of this research is Shiraz municipality employees. They were selected as a statistical sample using Cochran's formula. Also, data was collected through a questionnaire. The validity of the questionnaire was confirmed using content validity and was examined by experts and professors. The reliability of the questionnaire was also examined using Cronbach's alpha test, which shows that the alpha coefficient of the questionnaire is more than it has good reliability. SmartPLS software was used for data analysis. The results showed that there is a significant and positive relationship between accounting information system, internal control and municipal performance. On the other hand, internal control has a meaningful and positive relationship with municipal performance. Therefore, it was found that internal control has a significant effect on the relationship between accounting information system and municipal performance. Also, the structural equation model was used to test the conceptual model of the research and the findings showed that the model has a good fit.

Keywords: Internal controls, employee performance, accounting information system, Shiraz Municipality.

¹ Corresponding author: Bachelor of science in Accounting Payam Noor university Noor Abad Mamasani/ Mzhganjalasl@gmail.com